
ONTWIKKELINGSSCHALEN ONDERWIJSLEERPRAKTIJK

DOORLICHTINGSEENHEDEN DIE BESTAAN UIT EEN CENTRUM VOOR DEELTIJDS ONDERWIJS: M.U.V. DE DUALE TRAJECTEN

Deze bundel is van toepassing op de niet-duale opleidingen in doorlichtingseenheden die bestaan uit een centrum voor deeltijds onderwijs.

Voor de beroepsgerichte vorming binnen de opleidingen is de **groene tekst** in de schaalteksten steeds van toepassing.

Waar de schalen 'de werkplek' vermelden, bedoelen we de aanbieder van de component werkplekieren.

1. Toelichting bij de ontwikkelingsschalen
2. De ontwikkelingsschalen
  - O1. Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader
  - O2. Afstemming van de begeleiding op de beeldvorming
  - O3. Positief en inclusief leef- en leerklimaat
  - O4. Leer- en ontwikkelingsgerichte instructie
  - O5. Effectieve feedback
  - O6. Materiële leef- en leeromgeving
  - O7. Leerlingenevaluatie
  - O8. Leereffecten

1 Toelichting bij de ontwikkelingsschalen

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteit binnen ontwikkelingsschalen, die bestaan uit vier ontwikkelingsniveaus.

BENEDEN DE VERWACHTING

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

BENADERT DE VERWACHTING

Er zijn naast sterke punten ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

VOLGENS DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau 'volgens de verwachting' betekent dat het centrum tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK). Het is het streefdoel voor elke centrum. Bij het ontwikkelingsniveau 'overstijgt de verwachting' is er bovendien sprake van een voorbeeld van goede praktijk. Een voorbeeld van goede praktijk overstijgt het gangbare en heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de leerlingen. Een voorbeeld van goede praktijk is veelal sterk ingebed in de werking van het centrum of van een deelteam, is onderbouwd en kan andere centra of deelteams inspireren.

2 De ontwikkelingschalen

O1. Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
<p>Het aanbod is onvoldoende afgestemd op het gevalideerd doelenkader. Het centrum en de werkplek wisselen niet of nauwelijks informatie uit over de aangeboden doelen.</p>	<p>Het aanbod spoort gedeeltelijk met het gevalideerd doelenkader. De volledigheid en het evenwicht van het aanbod zijn nog werkpunten. Het centrum en de werkplek wisselen in beperkte mate informatie uit over de aangeboden doelen.</p>	<p>De leraren bieden de doelen van het gevalideerd doelenkader evenwichtig aan. Het aanbod is nagenoeg volledig en gericht op een brede harmonische vorming. Het centrum en de werkplek wisselen voldoende informatie uit over de aangeboden doelen.</p>

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
<p>De leraren bieden de doelen van het gevalideerd doelenkader evenwichtig aan. Het aanbod is nagenoeg volledig en gericht op een brede harmonische vorming. Het centrum en de werkplek wisselen voldoende informatie uit over de aangeboden doelen. De manier waarop de leraren de afstemming op het gevalideerd doelenkader bewaken, is een voorbeeld van goede praktijk.</p>

O2. Afstemming van de begeleiding op de beeldvorming

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
<p>Het beperkte beeld dat de leraren zich vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerlingen, volstaat niet om er het onderwijsleerproces en de begeleiding op af te stemmen. De leraren volgen de effecten van de begeleiding onvoldoende op. De leerlingen krijgen weinig of geen informatie over de invulling van hun voltijds engagement en het begeleidingsaanbod. Het centrum en de werkplek wisselen niet of nauwelijks informatie uit over het individueel leertraject.</p>	<p>De leraren leveren inspanningen om zich een actueel beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerlingen. Ze laten echter kansen liggen om die beeldvorming te benutten om haalbare en uitdagende doelen te stellen en de begeleiding volgens een continuüm van zorg vorm te geven, met het oog op de realisatie van het individueel trajectbegeleidingsplan. De opvolging van de effecten en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen een werkpunt. De leerlingen krijgen in beperkte mate informatie over de invulling van hun voltijds engagement en het begeleidingsaanbod. Het centrum en de werkplek wisselen in beperkte mate relevante informatie uit over het individueel leertraject.</p>	<p>De leraren vormen zich een actueel beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerlingen. Met het oog op de realisatie van het individueel trajectbegeleidingsplan baseren de leraren op die beeldvorming haalbare en uitdagende doelen en een begeleiding volgens een continuüm van zorg. De leraren volgen de effecten van de begeleiding op en sturen bij waar nodig. De leerlingen krijgen duidelijke informatie over de invulling van hun voltijds engagement en het begeleidingsaanbod. Het centrum en de werkplek wisselen relevante informatie uit over het individueel leertraject gebaseerd op de beeldvorming.</p>

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
<p>De leraren vormen zich een actueel beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerlingen. Met het oog op de realisatie van het individueel trajectbegeleidingsplan baseren de leraren op die beeldvorming haalbare en uitdagende doelen en een begeleiding volgens een continuüm van zorg. De leraren volgen de effecten van de begeleiding op en sturen bij waar nodig. De leerlingen krijgen duidelijke informatie over de invulling van hun voltijds engagement en het begeleidingsaanbod. Het centrum en de werkplek wisselen relevante informatie uit over het individueel leertraject gebaseerd op de beeldvorming. De manier waarop de leraren de afstemming van de begeleiding op de beeldvorming vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.</p>

03. Positief en inclusief leef- en leerklimaat

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren leveren onvoldoende inspanningen om een positief leef- en leerklimaat te creëren, waarin alle leerlingen zich thuis voelen. Ze realiseren onvoldoende maatregelen op maat van de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen die nood hebben aan passende begeleiding. De leraren benutten de tijd om te leren weinig efficiënt.	De leraren leveren inspanningen om een positief leef- en leerklimaat te creëren, waarin alle leerlingen zich thuis voelen. Naarmate de nood aan een passende begeleiding stijgt, realiseren de leraren meer individuele maatregelen. Die maatregelen zijn beperkt op maat van de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen en de consequente en planmatige uitvoering ervan vormt een werkpunt. De leraren benutten de tijd om te leren beperkt efficiënt.	De leraren creëren een positief en inclusief leef- en leerklimaat waarin alle leerlingen zich thuis voelen. Naarmate de nood aan een passende begeleiding stijgt, realiseren de leraren de afgesproken maatregelen op maat van de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ze voeren die maatregelen consequent en planmatig uit. De leraren maximaliseren de tijd om te leren.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren creëren een positief en inclusief leef- en leerklimaat waarin alle leerlingen zich thuis voelen. Naarmate de nood aan een passende begeleiding stijgt, realiseren de leraren de afgesproken maatregelen op maat van de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ze voeren die maatregelen consequent en planmatig uit. De leraren maximaliseren de tijd om te leren. De manier waarop de leraren het positief en inclusief leef- en leerklimaat vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

04. Leer- en ontwikkelingsgerichte instructie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren leveren onvoldoende inspanningen om het leren te ondersteunen. De instructie is onvoldoende geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkelen. De leraren besteden nauwelijks aandacht aan de samenhang van het aanbod en aan metacognitieve vaardigheden.	De leraren leveren inspanningen om het leren te ondersteunen. Ze laten echter nog kansen liggen om de instructie geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkelen te maken. De aandacht voor de samenhang van het aanbod en voor metacognitieve vaardigheden is een werkpunt.	De leraren ondersteunen het leren. De instructie is geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkelen. De leraren besteden aandacht aan de samenhang van het aanbod en aan metacognitieve vaardigheden.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren ondersteunen het leren. De instructie is geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkelen. De leraren besteden aandacht aan de samenhang van het aanbod en aan metacognitieve vaardigheden. De manier waarop de leraren de instructie vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

05. Effectieve feedback

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren geven zelden feedback die effectief, duidelijk, gedoseerd en motiverend is, die aansluit bij de leerervaringen van de leerlingen en die plaatsvindt in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.	De leraren geven voornamelijk productgerichte feedback, die gedeeltelijk duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Ze laten kansen liggen om systematisch effectieve feedback te geven ingebed in het onderwijsleerproces.	De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij vertrekken ze vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces en de zelfregulatie gericht. De feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij vertrekken ze vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces en de zelfregulatie gericht. De feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De manier waarop de leraren de feedback vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

06. Materiële leef- en leeromgeving

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren beschikken over onvoldoende leermiddelen en infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn weinig actueel, onveilig en onvoldoende aangepast aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van de leerlingen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting weinig efficiënt in. Een gebrek aan fysiek comfort belemmert het leren en onderwijzen.	De leraren beschikken over beperkte leermiddelen en infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn veelal veilig en zijn beperkt aangepast aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van de leerlingen. De leraren laten kansen liggen om de beschikbare uitrusting efficiënt in te zetten. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen, maar is beperkt stimulerend.	De leraren beschikken over de leermiddelen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van alle leerlingen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren beschikken over de leermiddelen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van alle leerlingen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen. De manier waarop het centrum de materiële leef- en leeromgeving vormgeeft, is een voorbeeld van goede praktijk.

O7. Leerlingenevaluatie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De evaluatie is onvoldoende representatief voor het gevalideerd doelenkader. De evaluatie is nauwelijks geïntegreerd in het onderwijsleerproces en is onvoldoende transparant, betrouwbaar, fair en breed. De evaluatie is eenzijdig gebaseerd op gegevens van de component leren en niet of nauwelijks op gegevens van de component werkplekieren.	De evaluatie is beperkt representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De leraren laten nog kansen liggen om de evaluatie in te bedden in het onderwijsleerproces en om te komen tot een transparante, betrouwbare, faire en brede evaluatie. De evaluatie is in beperkte mate gebaseerd op gegevens van de component leren en op gegevens van de component werkplekieren.	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is geïntegreerd in het onderwijsleerproces, transparant, betrouwbaar, fair en breed. De leraren betrekken de leerlingen bij de evaluatie. De evaluatie is gebaseerd op gegevens van de component leren en op gegevens van de component werkplekieren.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is geïntegreerd in het onderwijsleerproces, transparant, betrouwbaar, fair en breed. De leraren betrekken de leerlingen bij de evaluatie. De evaluatie is gebaseerd op gegevens van de component leren en op gegevens van de component werkplekieren. De manier waarop de leraren de leerlingen evalueren, is een voorbeeld van goede praktijk.

O8. Leereffecten

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leerprestaties en de studievoortgang tonen niet aan dat de leerlingen de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken.	De leerprestaties en de studievoortgang bieden gedeeltelijke garanties dat de leerlingen de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken.	De leerprestaties en de studievoortgang tonen aan dat de leerlingen minstens de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leerprestaties en de studievoortgang tonen aan dat de leerlingen minstens de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken. De manier waarop de leraren de leereffecten bewaken, is een voorbeeld van goede praktijk.